

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 28.10.2014 r.
COM(2014) 669 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**dotyczące realizacji Europejskiego programu energetycznego na rzecz naprawy
gospodarczej**

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

dotyczące realizacji Europejskiego programu energetycznego na rzecz naprawy gospodarczej

I. POSTĘP WE WDRAŻANIU PROGRAMU I WNIOSKI Z DOŚWIADCZEŃ

Infrastruktura energetyczna i innowacje, stanowiące siłę napędową europejskiego programu energetycznego na rzecz naprawy gospodarczej (EPENG), są obecnie równie ważne jak w 2009 r., kiedy ustanowiono EPENG. Odgrywają one kluczową rolę w poprawie bezpieczeństwa dostaw, osiągnięciu bieżących i przyszłych celów w zakresie energii i zmiany klimatu oraz w działaniach służących zakończeniu tworzenia rynku wewnętrznego.

Ostatnie wydarzenia polityczne na Ukrainie i w Rosji po raz kolejny pokazały, jak ważne jest zapewnienie bezpieczeństwa dostaw gazu. EPENG, poprzez projekty takie jak odwrócenie przepływu gazu, przyczynił się już do poprawy stabilności energetycznej UE, zwłaszcza w porównaniu do sytuacji panującej podczas poprzedniego kryzysu gazowego w 2009 r. Wspieranie w ramach EPENG innowacji w sektorze morskiej energii wiatrowej oraz w wychwytywaniu i składowaniu dwutlenku węgla (ang. *carbon capture and storage, CCS*) także przyczyniło się w znacznym stopniu do poprawy wykorzystania lokalnych źródeł energii w Unii, takich jak wiatr czy węgiel.

Informacje na temat stanu prac we wszystkich projektach realizowanych w ramach EPENG są dostępne pod następującym adresem:
http://ec.europa.eu/energy/eepr/doc/cswd_project_2014.pdf

W wydanym niedawno komunikacie dotyczącym europejskiej strategii bezpieczeństwa energetycznego, przyjętym w dniu 28 maja 2014 r.¹, Komisja ponownie podkreśliła znaczenie rozwoju infrastruktury krytycznej w celu wzmocnienia naszego bezpieczeństwa energetycznego.

Infrastruktura i innowacje odgrywają istotną rolę w realizacji unijnych celów w zakresie klimatu i energii – niezależnie od tego, czy są to przyjęte już cele „20/20/20” w zakresie energii odnawialnej, efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych, czy też cele, które Komisja zaproponowała niedawno na rok 2030. W ramach projektów EPENG dotyczących morskiej energii wiatrowej wytwarzana jest już i dostarczana do sieci energia elektryczna, co stanowi wkład w realizację unijnych celów w zakresie energii odnawialnej i emisji gazów cieplarnianych. Projekty finansowane ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Efektywności Energetycznej (EFEE) przyczyniają się do zwiększenia efektywności energetycznej. Projekty EPENG dotyczące CCS mają zasadnicze znaczenie dla jak najszybszego

¹ COM(2014) 330 final.

przedstawienia technologii niezbędnych do efektywnego pod względem kosztów zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i przejścia na gospodarkę niskoemisyjną. Infrastruktura i innowacje to również kluczowe elementy konieczne do zakończenia tworzenia wewnętrznego rynku energii i rozbudowy połączeń międzysystemowych, dzięki którym żadne państwo członkowskie nie będzie już odizolowane od europejskich sieci gazu i energii elektrycznej.

W marcu 2014 r. Rada Europejska wezwała do zwiększenia tempa prac, a zwłaszcza do szybkiego wdrożenia wszystkich środków niezbędnych do osiągnięcia celu, jakim jest uzyskanie przez wszystkie państwa członkowskie poziomu połączeń międzysystemowych odpowiadającego co najmniej 10 % ich zainstalowanej zdolności produkcji energii elektrycznej². Dzięki projektom EPENG poczyniono już spore postępy na drodze do osiągnięcia tego celu.

Projekty w ramach EPENG przyczyniły się już znacząco do realizacji celów unijnych, a te, które jeszcze są w toku, nie straciły nic ze swego znaczenia w świetle proponowanych nowych celów. W niniejszym sprawozdaniu przedstawiono w odniesieniu do każdej części EPENG postępy, jakich dokonano w realizacji projektów i wykorzystaniu środków EFEE. Sprawozdanie to stanowi kontynuację sprawozdania przyjętego w 2013 r.³ i zawiera informacje na temat realizacji projektów w okresie między październikiem 2013 r. a dniem 31 sierpnia 2014 r. oraz na temat płatności dokonanych w okresie między dniem 1 lipca 2013 r. a dniem 31 sierpnia 2014 r.

II. REALIZACJA PROJEKTÓW OGÓLEM

Do końca 2013 r. 30 z 61 projektów zostało w pełni zrealizowanych pod względem technicznym, a na rzecz beneficjentów dokonano ogółem płatności na kwotę 1 499 826 548 EUR.

Wskaźnik płatności jest nadal niski, jednak jak przedstawiono w załączniku do dokumentu roboczego służb Komisji, większość projektów już zakończono, a ich promotorzy złożą wnioski o płatność końcową do końca bieżącego roku. Sytuacja ta potwierdza fakt, że planowanie tak dużych i złożonych projektów nastęrcza sporych trudności. Skomplikowane technologie, zwłaszcza stosowane w celu integracji morskiej energii wiatrowej w sieci oraz wychwytywania i składowania dwutlenku węgla, problemy organów publicznych, zarówno na szczeblu rządowym, jak i regulacyjnym, ze stworzeniem odpowiednich ram regulacyjnych, brak akceptacji społeczeństwa, a także problemy związane z kwestiami ochrony środowiska i zamówieniami publicznymi stanowią dodatkowe wyzwania dla promotorów projektów. Ponadto przyczyną wielu opóźnień jest procedura udzielania zezwoleń.

Obecnie z niemieckiego projektu dotyczącego CCS odzyskano niewykorzystane środki w wysokości 42 mln EUR. W wyniku zaniechania realizacji projektów dotyczących infrastruktury elektroenergetycznej i gazowej umorzono środki na kwotę

² W Europejskiej strategii bezpieczeństwa energetycznego przewidziano kontynuację dążeń w tym celu i osiągnięcie poziomu 15 % do 2030 r.

³ COM(2013) 791 final.

12 mln EUR. Częściowo spowodowane jest to faktem, że ostateczne koszty okazują się niższe niż wstępne koszty szacunkowe.

1. INFRASTRUKTURA GAZOWA I ELEKTROENERGETYCZNA

W ramach podprogramu EPENG dotyczącego infrastruktury wsparcie otrzymują 44 projekty w trzech głównych obszarach.

W każdym z państw członkowskich projekty realizowane są przez operatorów systemów przesyłowych (OSP) lub przez promotorów projektów. Na projekty przeznaczono kwotę w wysokości 2,268 mld EUR, z czego do końca kwietnia 2014 r. wypłacono beneficjentom 897 973 693 EUR, to jest 40 % całej kwoty. Dokonanie płatności jest uzależnione od podjęcia przez promotorów uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania do realizacji projektu, w formie decyzji inwestycyjnej.

Projekty dotyczą trzech obszarów:

- infrastruktury gazowej i magazynowania: infrastruktura na potrzeby transportu gazu i handlu gazem w całej UE musi zostać w większym stopniu zintegrowana poprzez budowę brakujących połączeń między państwami członkowskimi. Niezbędna jest dalsza dywersyfikacja unijnych źródeł i tras dostaw energii, w tym skroplonego gazu ziemnego (LNG);

- odwrócenia przepływu gazu: w czasie kryzysu związanego z dostawami gazu z Rosji na Ukrainę w 2009 r. większość państw członkowskich z Europy Środkowej i Wschodniej nie otrzymywała dostaw gazu nie z powodu braku gazu w Europie, lecz dlatego, że w ówczesnej infrastrukturze nie istniało wyposażenie techniczne umożliwiające zmianę kierunku przepływu gazu z kierunku wschód – zachód na kierunek zachód – wschód. Dzięki finansowaniu ze środków EPENG zapewniono wsparcie niezbędne do rozwiązania tego problemu i obecnie Europa Środkowa i Wschodnia posiada już infrastrukturę umożliwiającą odwrócenie przepływu gazu. Znamienitymi przykładami zrealizowanych projektów są: 4 projekty w Austrii, dzięki którym ułatwiono wszystkim państwom sąsiednim dostęp do instalacji magazynowych w Baumgarten; dwa projekty na Słowacji w celu zapewnienia dwukierunkowości przepływu gazu między Słowacją a Republiką Czeską oraz między Słowacją i Austrią, a także ułatwienia dostępu do podziemnego obiektu magazynowania gazu na Słowacji; 3 projekty w Republice Czeskiej, w wyniku których zwiększono zdolność przesyłową w kierunku z północnego zachodu na wschód; oraz projekt na Węgrzech, dzięki któremu zapewniono bezpieczny przepływ gazu ziemnego w kierunku z zachodu na wschód na terytorium Węgier i Rumunii;

- infrastruktury elektroenergetycznej: integracja coraz większych dostaw energii elektrycznej ze zmiennych źródeł odnawialnych wymaga ogromnych inwestycji w nową infrastrukturę. Ponadto kilka państw członkowskich stanowi nadal „wyspy energetyczne”, ponieważ są one słabo połączone z sąsiednimi państwami i z wewnętrznym rynkiem energii.

1.1 DOTYCHCZASOWE POSTĘPY

Do chwili obecnej zrealizowanych zostało 27 z 44 projektów w zakresie infrastruktury (w porównaniu z 19 na początku 2013 r.). Ponadto w przypadku 4 projektów zakończono udzielanie wsparcia finansowego. W sektorze energii elektrycznej zakończono 7 projektów. Realizacja pozostałych 5 projektów postępuje sprawnie. Przewiduje się, że niektóre z nich zostaną ukończone w ciągu bieżącego roku lub najpóźniej do roku 2015. W sektorze gazu 20 projektów zakończono, realizacja 8 przebiega zgodnie z planem, a 4 znajdują się na etapie czynności końcowych. Większość (12 z 14) projektów dotyczących odwracania przepływu gazu i połączeń międzysystemowych w Europie Środkowej i Wschodniej została już zrealizowana. Wsparcie finansowe z funduszy EPENG umożliwiło projektodawcom zapewnienie finansowania swych projektów i dzięki temu terminowe oddanie rezultatów tych projektów do użytku. W związku z tym zwiększyły się bezpieczeństwo i niezawodność sieci gazowej oraz bezpieczeństwo i stopień dywersyfikacji dostaw, wyeliminowano także wąskie gardła w miejscach o kluczowym znaczeniu.

Dobrze obrazują to poniższe przykłady. Dzięki funduszom z EPENG zapewniono i przyspieszono zwiększenie transgranicznych zdolności przesyłowych gazu między Francją a Belgią. Po stronie belgijskiej zbudowano dwie nowe tłocznie gazu (Berneau i Winksele) i rozpoczęto ich eksploatację. Po stronie francuskiej zakupiono rury na potrzeby odcinków Pitgam–Nedon oraz Cuvilly–Dierrey–Voisines i obecnie prowadzone są prace budowlane.

Ze środków EPENG udzielono również wsparcia finansowego na rzecz przedłużenia i wzmocnienia duńskiego systemu przesyłowego, umożliwiających przesył większych ilości gazu do Szwecji i import gazu z Niemiec przez punkt połączenia międzysystemowego Ellund. W przyszłości odnośny projekt może również zostać wykorzystany w celu dostarczenia gazu norweskiego odbiorcom w Europie Środkowej i regionie Morza Bałtyckiego rurociągami, które biegną z Norwegii przez Danię.

Ukończenie w 2011 r. budowy dwóch międzysystemowych połączeń elektroenergetycznych między Portugalią a Hiszpanią, w regionie Douro i Algarve, przyczyniło się do wprowadzenia do systemu energii z odnawialnych źródeł. Wsparcie z funduszy EPENG w dużym stopniu przyczyniło się do modernizacji i rozbudowy sieci w Portugalii i w rezultacie do zwiększenia transgranicznej zdolności przesyłowej między tym państwem a Hiszpanią.

Środki EPENG przeznaczono również na wsparcie budowy pierwszego międzysystemowego połączenia elektroenergetycznego między Irlandią a Wielką Brytanią. Połączenie to przyczyniło się do zwiększenia przepustowości międzysystemowych połączeń elektroenergetycznych i umożliwiło potencjalne wprowadzanie do sieci morskiej energii wiatrowej, a tym samym zwiększyło bezpieczeństwo dostaw i stopień dywersyfikacji źródeł energii w Irlandii.

Projekty EPENG w rejonie Morza Bałtyckiego realizowane są w celu poprawy funkcjonowania wewnętrznego rynku energii i zapewnienia wszystkim podmiotom równych szans. Zakończenie tych projektów przyczyni się w znacznym stopniu do poprawy bezpieczeństwa dostaw, zwiększając możliwości obrotu energią elektryczną

i zmniejszając w regionie potrzebę importu energii. Z tych względów fundusze z EPENG przeznaczono na przyspieszenie budowy podwodnego międzysystemowego połączenia elektroenergetycznego między Estonią a Finlandią (Estlink2), dzięki czemu jego eksploatację rozpoczęto w marcu 2014 r. Estlink2 jest ważnym krokiem na drodze do integracji przyszłego rynku energii elektrycznej obejmującego sieci elektroenergetyczne bałtyckich państw członkowskich i państw połączonych w ramach giełdy Nord Pool Spot. Ponadto dzięki Estlink2 zwiększy się stopień niezawodności bałtyckiej sieci energetycznej, przy jednoczesnym ograniczeniu stopnia zależności od dostaw energii z Rosji.

Jednak pomimo pewnych postępów w przypadku czterech projektów w sektorze gazu napotkano poważne trudności, dlatego też w 2014 r. postanowiono zaniechać ich realizacji. Chodzi tu o projekty Nabucco, Galsi, Poseidon oraz projekt w Rumunii dotyczący odwrócenia przesyłu. W przypadku pierwszych 3 projektów negocjacje handlowe na temat dostaw gazu nie przyniosły pozytywnych rezultatów. Natomiast rumuński projekt odwrócenia przesyłu nie mógł zostać zrealizowany z powodów technicznych.

1.2 WNIOSKI Z DOŚWIADCZEŃ

Odnotowano znaczne postępy w realizacji projektów w zakresie infrastruktury elektroenergetycznej i gazowej. Znaczna większość projektów (40 z 44) została zakończona lub przebiega zgodnie z planem. W przypadku kilku projektów ostateczny termin realizacji został przedłużony (zob. dokument roboczy służb Komisji).

Projekty wspierane w ramach EPENG w konkretny sposób przyczyniają się do poprawy funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez zapewnianie połączeń międzysystemowych między zachodnimi i wschodnimi obszarami UE oraz poprzez zwiększanie bezpieczeństwa dostaw w państwach i regionach, w których są one realizowane. Osiągnięto już bardzo wiele, zamykając kilka ważnych etapów: projekty dotyczące odwrócenia przesyłu gazu przebiegają zgodnie z planem i pomogły uniknąć problemów z dostawami gazu podczas fali mrozów w lutym 2012 r. Projekty w dziedzinie elektroenergetyki realizowane w ramach EPENG stanowią siłę napędową działań w celu urzeczywistnienia rynku wewnętrznego. Projekty dotyczące sieci elektroenergetycznych przyczynią się do integracji energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych. Dzięki likwidacji wąskich gardeł i stopniowej integracji „wysp energetycznych”, takich jak trzy państwa bałtyckie, Półwysep Iberyjski, Irlandia, Sycylia i Malta, poczyniono postępy w tworzeniu systemu infrastruktury energetycznej obejmującego całą UE.

Obecnie przewiduje się, że większość z 13 toczących się projektów zostanie ukończona w latach 2014 i 2015, oraz że jedynie kilka projektów będzie realizowanych do 2017 r.

W toku programu EPENG realizacja kilku projektów opóźniła się, głównie z powodu procedur udzielania zezwoleń, problemów regulacyjnych w przypadku projektów transgranicznych, a także niedostatecznej zasadności komercyjnej. Dlatego w ramach EPENG wspierany jest również rozwój europejskiej polityki w zakresie infrastruktury energetycznej, który stanowi jeden z głównych priorytetów polityki energetycznej. W wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej⁴ określono środki umożliwiające terminową realizację projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w ośmiu korytarzach uznanych za priorytetowe. Przy realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania można w szczególności korzystać z procedur uzyskiwania zezwolenia w trybie przyspieszonym (nie mogą one trwać dłużej niż trzy i pół roku) i z zachęt regulacyjnych ułatwiających przeprowadzenie projektów transgranicznych, można również zakwalifikować się do otrzymania wsparcia finansowego ze środków instrumentu „Łącząc Europę”⁵.

2. PROJEKTY DOTYCZĄCE MORSKIEJ ENERGII WIATROWEJ

2.1 DOTYCHCZASOWE POSTĘPY

Podprogram EPENG składał się z 9 projektów, a w jego ramach udzielono wsparcia w wysokości 565 mln EUR, przy czym fundusze te przeznaczone zostały na dwa główne rodzaje działań:

- zakrojone na szeroką skalę badania, produkcję i oddawanie do eksploatacji innowacyjnych turbin i konstrukcji podstaw morskich elektrowni wiatrowych (6 projektów); oraz
- opracowywanie rozwiązań modułowych na potrzeby integracji w sieci dużych dostaw energii elektrycznej z elektrowni wiatrowych (3 projekty).

Z wymienionych wyżej projektów 3 zostały ukończone, a realizacji 1 zaniechano przed terminem. Kwota wsparcia na rzecz tych projektów wyniosła 226 981 500 EUR.

2.2 DOTYCHCZASOWE POSTĘPY W POSZCZEGÓLNYCH SEKTORACH

2.2.1 Postępy w zakresie innowacyjnych turbin i konstrukcji na morzu

Od czasu złożenia ostatniego sprawozdania 2 kolejne projekty, Bard I i Borkum West II, zostały pomyślnie zakończone. W połączeniu ze zrealizowanym już projektem Thornton Bank umożliwiły one zwiększenie dostaw energii wiatrowej do sieci o 925 MW. Wszystkie trzy projekty otrzymały wsparcie z funduszy EPENG.

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej (Dz.U. L 115 z 25.4.2013, s. 39).

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę” (Dz.U. L 348 z 20.12.2013, s. 129).

Inny projekt dotyczący farmy wiatrowej, Nordsee Ost, toczy się zgodnie z planem, a farma powinna zostać oddana do eksploatacji do końca 2014 r.

W realizacji pozostałych dwóch projektów, to jest morskiej farmy wiatrowej w Aberdeen (ośrodka wdrażania) i projektu Global Tech I, nadal napotykaną są znaczne trudności. W Aberdeen przyczyną opóźnień były problemy z uzyskaniem pozwoleń na budowę. Ostateczna decyzja inwestycyjna zostanie najprawdopodobniej podjęta w drugim kwartale 2015 r. (zakończenie projektu przewidywane jest na 2018 r.). W przypadku Global Tech uzyskano pozwolenia, ale aby poczynić znaczne postępy w realizacji projektu, konieczne jest znalezienie współinwestora. Komisja nadal uważnie monitoruje sytuację, a jeżeli w ciągu najbliższych 12 miesięcy nie nastąpi zadowalający postęp, zaniecha realizacji projektu.

2.2.2 Postęp w zakresie integracji sieci przesyłowych energii wiatrowej

Zaniechano realizacji jednego projektu – centrali HVDC. Dwa pozostałe projekty, Kriegers Flak i Cobra Cable, od ukończenia dzieli jeszcze kilka lat.

W przypadku Kriegers Flak wykonawcy projektu otrzymali oferty w odpowiedzi na zaproszenia do składania ofert ogłoszone przez nich w celu realizacji projektu. W ofertach dotyczących pewnych kluczowych elementów technologii proponowano ceny znacznie wyższe od kosztów przewidzianych w budżecie. Zmusiło to wykonawców projektu do ponownego przeanalizowania planowanej konstrukcji w celu obniżenia kosztów. Analiza ta jest w toku i Komisja oczekuje na złożenie przez promotorów wniosku o zmianę projektu i okresu jego realizacji. Komisja dokona następnie oceny wniosku, sprawdzając, czy kwalifikuje się on do wsparcia w ramach EPENG. Jeśli tak, przed podjęciem ostatecznej decyzji inwestycyjnej wykonawcy ogłoszą nowe zaproszenia do składania ofert na dostawę niektórych elementów.

W przypadku Cobra Cable od czasu ostatniego sprawozdania odnotowano istotne postępy. Wprowadzono zmiany w umowie o udzielenie dotacji i przedłużono odnośne działanie do grudnia 2017 r. W następstwie zawarcia zmienionej umowy wykonawcy projektu będą ubiegać się o konieczne zezwolenia i ogłoszą zaproszenia do składania ofert w celu podjęcia ostatecznej decyzji inwestycyjnej w drugim kwartale 2016 r. Przewód będący przedmiotem projektu powinien zostać oddany do eksploatacji dwa lata później.

3. WYCHWYTYWANIE I SKŁADOWANIE DWUTLENKU WĘGLA (CCS)

Podprogram EPENG składał się z 6 projektów, a w jego ramach udzielono wsparcia w wysokości 1 mld EUR, przy czym fundusze te przeznaczono na projekty ukierunkowane na zademonstrowanie pełnego procesu wychwytywania, transportu i składowania dwutlenku węgla.

Stan na dzień 30 kwietnia 2014 r.:

zakończono realizację 1 projektu, w wyniku którego oddano do użytku pilotażowe instalacje wychwytywania, transportu i składowania; zaniechano przedterminowo realizacji 3 projektów; realizacja 2 projektów jest w toku. Wsparcie finansowe udzielone na rzecz tych projektów wyniosło 374 871 355 EUR.

Postępy w realizacji projektów w zakresie CCS

Część projektu Compostilla objęta wsparciem w formie dotacji ze środków EPENG została zakończona w październiku 2013 r., a jej owocem są trzy nowo powstałe pilotażowe instalacje służące wychwytywaniu, transportowi i składowaniu. Wyniki badań przeprowadzonych w instalacjach pilotażowych i inne prace przygotowawcze stanowiły cenny wkład w wymianę wiedzy w ramach sieci projektów w zakresie CCS⁶, która opublikowała również sprawozdanie z przedmiotowego projektu. Na kolejnym etapie wykonawca projektu zdecydował się odstąpić od budowy instalacji pokazowej, na którą nie udzielono by dotacji ze środków EPENG. Dzięki wsparciu zapewnionemu przez rząd Hiszpanii instalacje pilotażowe będą działały dalej, pełniąc rolę bardzo przydatnego zaplecza badawczego, a także oferując swe usługi na rynku⁷.

W przypadku pozostałych dwóch projektów: ROAD (w Niderlandach) i Don Valley (w Zjednoczonym Królestwie) w dalszym ciągu występują znaczne trudności z uzyskaniem niezbędnych funduszy, zarówno na budowę, jak i eksploatację.

W realizacji projektu Don Valley poczyniono znaczne postępy w zakresie przygotowań do budowy infrastruktury na potrzeby transportu i składowania CO₂ w solankowej warstwie wodonośnej. Niemniej jednak przyszłość tego projektu jest całkowicie uzależniona od pozyskania wsparcia operacyjnego w ramach wprowadzonego w Zjednoczonym Królestwie systemu kontraktów na transakcje różnicowe. W sierpniu 2014 r. rząd Zjednoczonego Królestwa opublikował dokument programowy przedstawiający planowane przez niego kroki w dziedzinie CCS w odniesieniu do możliwych modeli działania w ramach systemu kontraktów na transakcje różnicowe, dostosowanych do potrzeb projektów w zakresie CCS, takich jak Don Valley. Komisja będzie nadal prowadzić rozmowy zarówno z projektodawcą, jak i rządem Zjednoczonego Królestwa dotyczące harmonogramu projektu i szans na podjęcie pozytywnej ostatecznej decyzji inwestycyjnej.

W przypadku projektu ROAD z powodu braków w budżecie, spowodowanych głównie niską ceną CO₂, konieczne będzie znalezienie dodatkowych źródeł finansowania. Komisja Europejska usilnie starała się, by zainteresowane państwa członkowskie, które są świadome potencjału projektu, partnerzy z sektora przemysłu i Norwegia połączyli wysiłki w celu znalezienia rozwiązania. Starania te obejmowały propozycję, by wszystkie strony wniosły jak największy wkład finansowy w początkowej fazie projektu, a także wyjaśnienie sposobu, w jaki sposób można by wykorzystać finansowanie ze środków programu „Horyzont 2020” w celu pozyskania dodatkowego finansowania ze strony państw członkowskich na operacyjną fazę projektu. Rozwiązanie trwającego problemu niedostatecznych funduszy w projekcie ROAD musi zostać wypracowane przed dniem 31 grudnia 2014 r., to jest terminem, w którym wygasa umowa o udzielenie dotacji ze środków EPENG.

⁶ <http://ccsnetwork.eu/>

⁷ <http://www.ciuden.es/index.php/en/tecnologias/instalaciones>

III EUROPEJSKI FUNDUSZ NA RZECZ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ (EFEE)

EFEE został utworzony w lipcu 2011 r. w celu wspierania projektów na rzecz efektywności energetycznej, przy czym wkład UE wyniósł 146,3 mln EUR. Na wkład ten składają się: 125 mln EUR wkładu na rzecz funduszu, którego całkowite zasoby osiągnęły dotychczas wartość 265 mln EUR⁸, dodatkowe wsparcie w postaci instrumentu dotacji na pomoc techniczną z budżetem w wysokości 20 mln EUR oraz 1,3 mln EUR na działania informacyjne.

Od czasu przyjęcia w listopadzie 2013 r. sprawozdania z oceny śródkresowej, w ramach ostatniego rocznego sprawozdania EPENG, zatwierdzono 7 kolejnych projektów. W sumie ze środków funduszu przeznaczono 219 mln EUR na 13 projektów, głównie w sektorze efektywności energetycznej.

Do dnia 31 marca 2014 r. udało się zatem przeznaczyć całość środków z unijnego wkładu do funduszu (125 mln EUR) na projekty inwestycyjne, a tym samym spełnić odnośne wymagania określone w rozporządzeniu⁹.

1. DOTYCHCZASOWE POSTĘPY

Fundusz

Pod koniec 2013 r. przedstawiciele funduszu podpisali drugą umowę dotyczącą inwestycji kapitałowej w elektrociepłownię zasilaną biomasą w Rennes, wzorując się na podobnej inwestycji kapitałowej w Orleanie (obydwie miejscowości we Francji). Zawarto również pierwsze w ramach EFEE partnerstwo z instytucją finansową, którego przedmiotem jest instrument ekofinansowania stworzony wspólnie z rumuńskim Banca Transilvania w celu udzielania niewielkich pożyczek organom publicznym w Rumunii oraz zapewnienia pomocy technicznej projektom dotyczącym efektywności energetycznej. Pełny wykaz zatwierdzonych i podpisanych projektów zawarto w załączniku do niniejszego sprawozdania.

Pomoc techniczna

Ze środków przeznaczonych na pomoc techniczną (20 mln EUR) udzielono wsparcia 20 projektom, pomagając w poprawieniu ich struktury. Około 2,2 mln EUR z puli środków na pomoc techniczną pozostanie w niej i nie zostanie przydzielone. Wynika to z faktu, że w przypadku większości finansowanych do tej pory projektów pomoc techniczna nie była potrzebna. Związane jest to z tym, że na początkowym etapie działania funduszu do finansowania wybrano projekty bardziej zaawansowane/o wyższym stopniu przygotowania, ze względu na presję czasu oraz cel rozporządzenia dotyczący naprawy gospodarczej. Najnowsze przykłady zapewnienia pomocy technicznej w 2013 r. to wsparcie udzielone: organom publicznym w Ringkøbing-Skjern (Dania) w celu opracowania projektu dotyczącego biomasy, w regionie Rodan-Alpy (Francja) w celu przygotowania programu dostosowania istniejących budynków

⁸ Fundusz zasilony został również ze środków: Europejskiego Banku Inwestycyjnego (75 mln EUR), Cassa Depositi e Prestiti SpA (60 mln EUR) oraz Deutsche Bank (5 mln EUR), pełniącego rolę zarządzającego funduszem.

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1233/2010 z dnia 15 grudnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 663/2009 poprzez przyznanie pomocy finansowej Wspólnoty na projekty w dziedzinie energetyki (Dz.U. L 346 z 30.12.2010, s. 5).

szkół, organizacji Ore Valley Housing Association w celu opracowania lokalnego systemu ogrzewania oraz organom publicznym w Elche (Hiszpania) w celu opracowania programu dostosowania istniejących publicznych budynków i systemów oświetlenia.

Działania informacyjne

Europejskie Centrum Wiedzy Specjalistycznej w zakresie PPP¹⁰ zakończyło kampanię informacyjną, w której skoncentrowano się na 3 zadaniach: wspieraniu stosowania w państwach członkowskich umów o poprawę efektywności energetycznej, zachęcaniu do jak najlepszego wykorzystywania środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności na cele związane z efektywnością energetyczną i energią ze źródeł odnawialnych oraz rozpowszechnianiu informacji na temat najnowszych zmian w polityce i priorytetów w ramach wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020. W oparciu o różnorodne dokumenty faktograficzne i strategie krajowe, w różnych państwach członkowskich zorganizowano dostosowane do indywidualnych potrzeb warsztaty i działania następcze.

2. GŁÓWNE WNIOSKI I PERSPEKTYWY

Powiodło się osiągnięcie celu przyznania całości środków z unijnego wkładu do funduszu przed końcem okresu inwestycyjnego określonego w rozporządzeniu, oraz celu zapewnienia dzięki temu funduszowi innowacyjnych rozwiązań w zakresie finansowania projektów dotyczących efektywności energetycznej. Pomoc techniczna również okazała się bardzo użyteczną formą wspierania organów publicznych w przygotowywaniu projektów, które następnie będą finansowane ze środków funduszu.

W ramach EFEE kontynuowane będą starania o wyważone podejście inwestycyjne, zwiększony zostanie też jego zasięg geograficzny w celu uwzględnienia indywidualnych potrzeb lokalnych i regionalnych organów publicznych w Europie. Z biegiem czasu fundusz odnotowuje coraz lepsze wyniki w postaci rentownych inwestycji (zysk netto osiągnięty w 2013 r.), kolejnym etapem jego działalności będzie aktywne poszukiwanie dodatkowych doświadczonych inwestorów, aby zwiększyć efekt mnożnikowy wkładu unijnego.

IV WNIOSKI OGÓLNE

¹⁰ Europejskie Centrum Wiedzy Specjalistycznej w zakresie PPP jest wspólną inicjatywą EBI, Komisji Europejskiej, państw członkowskich UE i państw kandydujących. Celem prowadzonych w jego ramach działań jest poprawa zdolności organów publicznych będących jego członkami do udziału w transakcjach partnerstw publiczno-prywatnych (PPP). <http://www.eib.org/epec/>

W działaniach w ramach EPENG osiągnięto dobre wyniki. Zrealizowano już większość projektów, szczególnie wchodzących w zakres części programu dotyczącej połączeń międzysystemowych. Przyczyniły się one do zwiększenia stabilności UE w obliczu jakiegokolwiek kryzysu związanego z bezpieczeństwem dostaw, a także do realizacji unijnych celów w zakresie energii i zmiany klimatu.

Sukcesy odnotowano również w działaniach EFEE: ustanowiono fundusz komercyjny, który będzie się rozwijał dostarczając rozwiązań w zakresie finansowania i przynosząc zyski na potrzeby pokrycia kosztów administracyjnych, wypłaty dywidend udziałowcom i spłaty kosztów ustanowienia funduszu.

Obszarem, w którym napotyka się najwięcej trudności, jest CCS. Jak już wskazano w poprzednich sprawozdaniach, jest to wynikiem wielu różnych czynników, z których najważniejszym jest zmiana uzasadnienia ekonomicznego dla technologii, jaka nastąpiła po rozpoczęciu EPENG. Komisja podejmuje nadal wszelkie możliwe wysiłki polityczne w celu przełamania impasu w dwóch niezrealizowanych projektach. Niemniej jednak ich powodzenie zależy od zaangażowania inwestorów prywatnych i rządów krajowych.

Realizacja programu przebiegała w niektórych obszarach wolniej niż się spodziewano, było to jednak na ogół spowodowane względami, na które Komisja nie miała bezpośredniego wpływu. Przyczynami opóźnień były kwestie dotyczące udzielania zezwoleń (np. Aberdeen), problemy związane z kosztem innowacyjnych technologii (np. Kriegers Flak), nowe aspekty regulacyjne na szczeblu krajowym (np. Cobra Cable) i trudności z uzyskaniem finansowania.

Pomimo tych opóźnień infrastruktura na dużą skalę, innowacyjne technologie i innowacyjne sposoby finansowania ze środków unijnych nadal odgrywają bardzo istotną rolę w dążeniach do osiągnięcia celów UE w zakresie bezpieczeństwa dostaw, rynku wewnętrznego oraz zmiany klimatu. Oznaką uznania znaczenia tej roli było zwiększenie przez Radę i Parlament Europejski funduszy unijnych przeznaczonych na infrastrukturę energetyczną i innowacje w ramach instrumentu „Łącząc Europę”, programu „Horyzont 2020” i funduszy strukturalnych w nowych ramach finansowych. Realizacja pozostałych projektów w ramach EPENG stanowić będzie uzupełnienie tych programów, dostarczy także cennych doświadczeń, na których oprzeć będzie można ich wdrażanie.